TOLGA AYDOĞAN'DAN

'Orhan Veli'nin Ankara'daki İzleri'

DOĞAN TORUN

Tolga Aydoğan, Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan kitabı *Orhan Veli'nin Ankara'daki İzleri*'nde, *Orhan Veli Kanık*'ı şu sözlerle anlatıyor:

"Ankara'da yaşadı, Ankara'yı yaşadı. Ankara'da okudu, Ankara'da âşık oldu, Ankara'da çalıştı, Ankara'da yazdı en güzel şiirlerini, Ankara'da Evkaf'taki memuriyetten istifa etti güzel havalarda, Ankara'da düştü çukura.

Ve bir sabah Konur Sokak ile Meşrutiyet Caddesi'nin köşesinde son kez el salladı Ankara'ya... Ankara'da doğmadı, Ankara'da ölmedi ama Ankara'da yaşadı."

Orhan Veli'nin 1925'te Ankara'ya gelişi ile 1950'de vefat edişine kadarki 25 yıllık yaşam serüvenini ele alıyor Aydoğan.

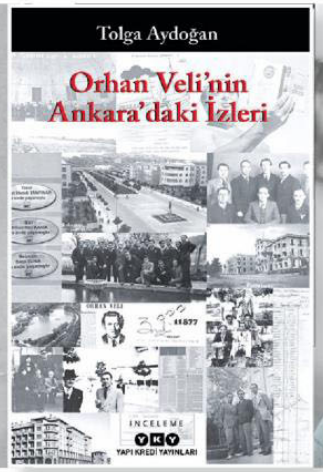

Kitabında *"Beykozlu"* olarak nam salan *Orhan Veli*'nin, aslında uzun yıllar Ankara'da yaşadığını ve önemli izler bıraktığını ortaya koymayı da amaçlıyor. Şairin Ankara'da okuduğu okullar, çalıştığı kurumlar, yaşadığı evler ve kulübeler, kaldığı oteller, gittiği meyhaneler, pastaneler ve *Yaprak Dergisi*'nin basıldığı matbaaları titizlikle inceliyor.

*Garip akımı*nın ortaya çıktığı *Özen Pastanesi, Yaprak* dergisini hazırladığı *Kutlu Pastanesi, Sürrealizmin* kurucularından *Philippe Soupault*'un ağırlandığı *Yaprak Dergisi*'nin bilinmeyen yazıhanesi ilk defa bu kitapta gün ışığına çıkıyor.

Ayrıca *Melih Cevdet Anday*'ın kullandığı arabayla *Çubuk Barajı*'na giderken geçirdikleri kaza sonucu *Orhan Veli*'nin 20 gün komada kalmasına ilişkin ayrıntılar ve araçtaki ilginç isimler yine ilk defa bu kitapta ortaya konuluyor.

Yanı sıra *Dario Moreno* ile *Orhan Veli*'nin *Hergele Meydanı*'ndaki oda arkadaşlığı ve hangi otelde kaldıklarına ilişkin bilgiler de ilk defa ortaya çıkarılıyor.

Aydoğan, Orhan Veli'nin Ankara'daki izlerini sürerken onu tanıyan isimlerle yüz yüze görüşüyor ve önemli bilgiler ediniyor. *Filiz Ali* babası *Sabahattin Ali* ile *Orhan Veli* dostluğunu, *Aydın Ilgaz* babası *Rıfat Ilgaz* ile *Orhan Veli*'nin Ankara'da birlikte geçirdiği günleri anlatıyor.

Nahit Hanım'ın komşusu olan *Evin Akyol*, şair ile *Nahit Hanım* arasındaki sevdaya ilişkin bilinmeyenleri paylaşıyor. *Ayten Aygen, "Dalgacı Mahmut"* şiirine konu olan ağabeyi *Ekrem Vardar* ile *Orhan Veli*'nin arkadaşlığına ve *Orhan Veli*'nin kiraladığı kulübeye ilişkin önemli bilgiler sunuyor. *Ozan Sağdıç* ise *Dario Moreno* ile *Orhan Veli*'nin oda arkadaşlığını yine bu kitap için anlatıyor.

Kamu ve özel arşivlerin yanı sıra yüzden fazla kitap, yüze yakın makale, dönemin telefon rehberleri, gazete ve dergileri kitabın ortaya çıkışında önemli kaynaklar olarak dikkat çekiyor. Kapsamlı bir çalışmanın ürünü olan kitapta, *Orhan Veli*'nin Ankara'daki son gününe ve şairi son gören kişinin kim olduğuna da yer veriliyor:

"Orhan Veli, 1949-1950 yıllarında sık sık Bolu üzerinden çoğunlukla kamyonlarla İstanbul'a gidiyor. 1950 yılının Kasım ayında bir cumartesi ya da pazartesi günü sabahleyin Meşrutiyet Caddesi ile Konur Sokak'ın kesiştiği yerde rastladım kendisine. Elinde küçük bir çanta. Pastırma yazından kalma güneşli bir sabahın aydınlığında konuştuk. karşı kaldırıma geçince döndü, el salladı. Gülerek uzaklaştı. Aradan birkaç gün geçti, ölüm haberi geldi." (s. 343)

Tolga Aydoğan ayrıca *Orhan Veli*'nin Ankara'da çukura düşüp vefat edişine ilişkin yanlış bilinen noktaları daaydınlatmaya çalışıyor. Özenle hazırlanmış kitap *Orhan Veli* araştırmaları için de kaynak niteliğinde. ■